

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
Zie verzenddatum rechtsonder

Ons kenmerk
PZH-2021-789750480
DOS-2017-0009702

Bijlagen
2

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Brief inzake voortgang van de uitvoering van de nationale Tuinbouwagenda 2019 - 2030

Geachte Statenleden,

Hierbij ontvangt u, zoals toegezegd in de overlegvergadering van de commissie RWE op 27 november 2019, het jaarlijkse bericht over de voortgang van de uitvoering van de nationale Tuinbouwagenda 2019-2030. Daarnaast zullen wij u met deze brief op de hoogte brengen van de inzet van de provincie Zuid-Holland in het tuinbouwcluster in het afgelopen jaar.

Economische en maatschappelijke waarde

Zuid-Holland kent een diversiteit aan Greenports: de Duin- en Bollenstreek met bollenteelt en sierteelt, het tuinbouwcluster met vruchtgroenten, bloemen en potplanten in West-Holland, het sierteeltcluster in de Greenport Aalsmeer en de boomteelt in de regio Boskoop. Deze Greenports vormen een belangrijke motor voor de Zuid-Hollandse en de Nederlandse economie en dragen bij aan de werkgelegenheid in Zuid-Holland. Zeker als we bedenken dat Nederland de tweede grootste agro-exporteur ter wereld is en dat ongeveer 70% van het Nederlandse tuinbouwareaal zich in Zuid-Holland bevindt. De combinatie van excellente teelt, de nabijheid van twee Mainports, een efficiënt logistiek systeem en de inzet op verduurzaming en innovatie maakt dat Nederland internationaal een topositie heeft als productie- en handelsland voor vers- en sierteeltproducten.

- Productiewaarde glastuinbouw €3,6 miljard per jaar
- Productiewaarde bollen en bomen €300 miljoen per jaar
- Werkgelegenheid van bijna 45.000 arbeidsjaren
- Handelswaarde Nederlandse zaden en uitgangsmaterialen €2,5 miljard per jaar
- Handelswaarde technologie, kennis en innovatie op het gebied van de tuinbouw €1 miljard per jaar
- Aandeel van Zuid-Holland hierin is ongeveer 70%.

Naast de economische waarde zorgt het tuinbouwsector voor gezondheid en geluk. De sector biedt oplossingen voor wereldvraagstukken op het gebied van voldoende, gezonde en kwalitatief hoogwaardig voedsel. En voor schone lucht, welbevinden en klimaat adaptieve inrichting van de leefomgeving. De tuinbouw is daarnaast dé sector waarin gewerkt wordt aan de grote transitie waarvoor we staan: de overgang naar duurzame energie, digitalisering en de circulaire economie. Bijvoorbeeld door het realiseren van faciliteiten op het gebied van Vertical Farming bij de WUR en Delphy in Bleiswijk, door samen te werken in de MKB Deal Reststromen hub Dutch Fresh Port en door diverse projecten van het Energie Akkoord Greenport West-Holland. Daarnaast is er steeds meer aandacht voor het terugdringen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen door innovaties op het gebied van natuurlijke plaagbestrijding en bevorderen van biodiversiteit. Bijvoorbeeld door de aanleg van demonstratievelden bij kwekers om te onderzoeken hoe zij de omgeving van hun kas meer biodivers kunnen inrichten. Dit project wordt mede gefinancierd door de provincie.

Samenwerking het sleutelwoord

Bij het behouden van de onderscheidende en concurrerende positie van de Zuid-Hollandse tuinbouwsector, is samenwerking het sleutelwoord. De samenwerkingsgraad van het cluster is bepalend voor de mate waarin de transitie versneld kunnen worden. Het cluster is hierdoor beter in staat om focus en massa te creëren, een heldere gezamenlijke agenda te maken, kennis te delen, startfinanciering én investeringen aan te trekken en een aantrekkelijke samenwerkingspartner te zijn voor andere clusters. Voor de provincie is het sterke tuinbouwnetwerk een belangrijk instrument om onze gewenste transitie naar duurzaam en digitaal samen met onze partners te realiseren.

De tuinbouwcluster heeft zich regionaal goed georganiseerd, met name in de netwerkorganisaties Greenport West-Holland, Greenport Aalsmeer, Greenport Duin- en Bollenstreek, Greenport Boskoop en daarnaast landelijk in het netwerk Greenports Nederland. De provincie Zuid-Holland faciliteert dit waar nodig en mogelijk, met financiële middelen en door bestuurlijke inzet. Zo is gedeputeerde Stolk voorzitter van de Greenport West-Holland, lid van de Board Greenports Nederland en namens de aangesloten provincies aanwezig bij de vergaderingen van Dagelijks Bestuur Greenports Nederland. Daarnaast is hij lid van de stuurgroep van de Greenport Aalsmeer en adviserend lid van de stuurgroep van de Greenport Boskoop.

Het samenwerkende tuinbouwcluster staat aan de lat voor het tot uitvoering brengen van de met de Economic Board Zuid-Holland (EBZ) ontwikkelde strategie Feeding and Greening the Megacities. Deze strategie schetst de ontwikkeling van het cluster naar de toekomst en bestaat uit drie pijlers:

1. Een duurzaam en concurrerend verdienmodel voor de tuinbouw in onze regio, gericht op transitie, zodat het tuinbouwcluster haar positie als wereldmarktleider kan behouden.
2. Het bedienen van de (West-) Europese markt met excellente, duurzaam geteelde en vervoerde producten.
3. Het verkopen van het concept van de tuinbouw aan wereldsteden internationaal, zodat zij in staat zijn hun bevolking te voeden met gezonde producten en hun steden klimaat adaptief en groen in te richten, door middel van duurzame en circulaire productie dicht bij huis.

Innovatie en modernisering

Om dit te realiseren is het van belang om innovatief te zijn, stappen te zetten richting modern teeltareaal voorzien van duurzame energie, het agro logistieke systeem duurzaam en slim in te richten en de tuinbouw goed te positioneren op nationaal niveau en in Europa. Denk hierbij concreet aan toepassing van geothermie of inzet van restwarmte, gebruik van robotica en data in kassen en samenwerking met kennisinstellingen voor onderzoek naar hergebruik van reststromen. Hiervoor is voldoende kwantitatieve en duurzame kwalitatieve ruimte nodig. Dit betekent dat een ieder zich vanuit de eigen rol en verantwoordelijk inzet voor deze opgave. De private sector (ondernemers en financiële instellingen) voor het moderniseren van de bedrijfsvoering en het herstructureren van de kavels. De publieke sector voor het stimuleren van de maatschappelijke transities en collectieve systemen van de ruimtelijke randvoorwaarden. Zo zorgen we voor duurzame productielocaties, met beschikbaarheid van voldoende water en energie en aandacht voor biodiversiteit.

Het handelen van de provincie is gericht op het realiseren van de maatschappelijke transities. De provincie draagt bij via subsidieregelingen, door het organiseren van netwerken en gebiedsprocessen of met onze instrumenten voor ruimtelijke ordening. Dat doen we vanuit ons provinciale beleid, of door middel van onze rol in de netwerkorganisaties. Ook ondersteunen we bij lobby, bijvoorbeeld via de regionale Groeiagenda, het aanspreken van Europese regelingen en internationalisering. Daarbij kijken we verder dan de kassen of percelen. We steunen Greenports Nederland en Glastuinbouw Nederland in hun lobby richting het Rijk inzake de benadeling die tuinders ondervinden door de inrichting van de Opslag Duurzame Energie belasting en de urgentie rondom de hoge gasprijzen voor de tuinbouw. Ook maken wij ons hard voor de blijvende beschikbaarheid van CO2 voor de tuinbouw, dit is een noodzakelijke voorwaarde om de transitie naar duurzame energie te kunnen maken. Door de focus van het Rijk op opslag van CO2 onder de Noordzee staat deze beschikbaarheid onder druk.

Onze inzet gaat over de hele keten: van productie, agrologistiek en transport en opslag vanaf of naar de Rotterdamse haven en Schiphol. Zo ondersteunen we mogelijkheden voor efficiënter vervoer, aanpak van voedselverspilling en duurzame opslag. Ook maakt de provincie zich hard voor meer samenwerking met andere sectoren. Zodat over en weer van elkaars kennis geprofiteerd kan worden, bijvoorbeeld in de samenwerking tussen de Greenport West-Holland en The Hague Security Delta op het gebied van digitale weerbaarheid. En zodat ook andere sectoren met de innovaties uit de tuinbouw de overstap kunnen maken naar duurzame energie, digitaal en circulair. Dat brengt maatschappelijke oplossingen dichterbij én maakt onze economie sterker.

Het Tuinbouwakkoord en de nationale Tuinbouwagenda 2019-2030

De provincie Zuid-Holland heeft aan de wieg gestaan van de oprichting van de landelijke netwerkorganisatie Greenports Nederland in 2018 en is sindsdien nauw betrokken. Met de komst van Greenports Nederland is er een eenduidig aanspreekpunt voor het Rijk als het gaat om regio overstijgende zaken met betrekking tot tuinbouw. Wij hechten hier als grootste tuinbouwprovincie van Nederland veel belang aan. Tijdens de coronacrisis hebben we ervaren hoe belangrijk het is dat we een dergelijke organisatie hebben ingericht (zie hierna).

Greenports Nederland heeft, samen met Greenport Holland (de verenigde brancheorganisaties) er de Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen, een Tuinbouwakkoord opgesteld. Hierin heeft de

samenwerking op de verschillende ambities tussen de partners en de Rijksoverheid vorm gekregen in een nationale Tuinbouwagenda 2019-2030.

Op 14 maart 2019 is het Tuinbouwakkoord ondertekend door de partners, verenigd binnen Greenports Nederland en Greenport Holland en het ministerie van LNV.

Het Tuinbouwakkoord bevestigt de samenwerking op het gebied van de transitie die de tuinbouw nodig heeft om een leidende positie in de wereld te kunnen behouden. De provincie is een van de partners hierin, samen met het ministerie van LNV (coördinerend ministerie voor het Tuinbouwakkoord, zorgt mede voor betrokkenheid van de andere departementen), de provincies Noord-Holland, Gelderland en Limburg, de zeven regionale Greenports, de betrokken bedrijvennetwerken, brancheorganisaties en kennisinstellingen. Greenports Nederland fungeert als de koepel van de regionale Greenports en is aanspreekpunt voor het Rijk voor thema's die de regio's overstijgen. De provincie Zuid-Holland verbindt haar inzet in de regionale Greenports met de ambities uit de nationale Tuinbouwagenda waar dat meerwaarde heeft voor het bereiken van onze doelstellingen en antwoord biedt op onze maatschappelijke vraagstukken. De provincie draagt hiermee geen bevoegdheden over, maar bevestigt haar belangrijke en leidende positie in het netwerk van het tuinbouwcluster.

De tuinbouwsector heeft zich in 2021 grotendeels hersteld van de acute noodsituatie die in 2020 ontstond naar aanleiding van de wereldwijde maatregelen om verspreiding van het coronavirus in te dammen. Toen is op initiatief van Greenports Nederland een gezamenlijke crisisorganisatie ingericht die hard gewerkt heeft aan oplossingen voor de knelpunten die bij ondernemers ontstonden. De sector is zich er scherp van bewust dat het belangrijk is om meer robuust te worden voor crises zoals deze. Daarom is in opdracht van de crisisorganisatie onder regie van ACCEZ gewerkt aan een scenarioanalyse. De scenario's bieden handvaten voor gesprek en handelingsperspectieven voor de vele ondernemers en beleidsmakers in alle facetten van de tuinbouwketen. U kunt de scenario's bekijken op <https://tuinbouwscenarios.nl/>. Er vindt op dit moment een project plaats met tuinbouwjongeren in het Oostland om te werken met de scenario's voor hun eigen toekomstige ondernemingen.

De crisisorganisatie is inmiddels afgeschaald maar kan naar aanleiding van eventuele nieuwe coronamaatregelen snel weer opgeschaald worden.

In de bijlage bij deze brief vindt u de voortgang op de verschillende thema's uit de nationale Tuinbouwagenda en de inzet van de provincie Zuid-Holland hierbij.

Financiële dekking inzet provincie Zuid-Holland

Inzet van provinciale middelen vindt dekking in het bestaande budget voor de opgave Greenports, dat tot en met 2022 doorloopt op basis van incidentele middelen. Daarna zal opnieuw moeten worden gekeken naar beschikbaarheid van middelen voor de opgave Greenports.

De besteding van het budget richt zich op de doelstellingen, zoals verwoord in het omgevingsbeleid en het Programma Zuid-Hollandse Economie, op het gebied van modernisering van het teeltareaal, energietransitie, agrologistiek, innovatie, internationalisering en netwerkversterking. We leggen bij de uitvoering de focus op de transitie die in deze brief worden genoemd en zoeken steeds naar cofinanciering vanuit het netwerk.

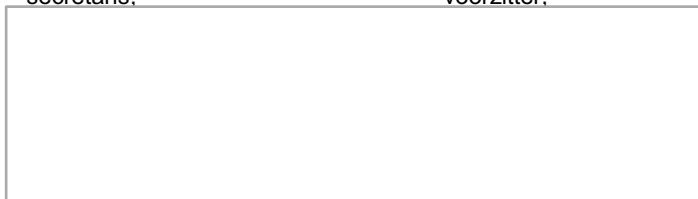
Informatiebehoefte Provinciale Staten

Er gebeurt veel op het gebied van de tuinbouw, met name in samenwerking met onze netwerkpartners. Omdat de inzet en de resultaten van het provinciale opgave Greenports vooral in het netwerk plaatsvinden, heeft u hier als Statenlid mogelijk niet altijd zicht op. Op dit moment rapporteren wij u jaarlijks over de voortgang van de uitvoering van de nationale Tuinbouwagenda. Daarnaast rapporteren wij u op de geijkte P&C-besluitvormingsmomenten. Graag gaan we in de commissie met u in gesprek over de opgave en staan open voor wensen en verzoeken om de informatievoorziening aan Provinciale Staten verder vorm te geven.

Ook willen wij u van harte uitnodigen om een werkbezoek af te leggen aan bedrijven en organisaties in het Zuid-Hollandse tuinbouwcluster. Wij horen graag of u hiervan gebruik wil maken.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit

Bijlagen:

- Voortgang thema's nationale Tuinbouwagenda 2019-2030 en inzet provincie Zuid-Holland
- Nationale Tuinbouwagenda 2019-2030